2014. S335T

Coimisiún na Scrúduithe Stáit

Scrúdú an Teastais Shóisearaigh, 2014

Matamaitic
(Tionscadal Mata – Céim 3)

Páipéar 2

Ardleibhéal

Dé Luain, 9 Meitheamh – Maidin, 9:30 go dtí 12:00

300 marc

Scrúduimhir

Stampa an Ionaid

Iomlán reatha	

Don Scrúdaitheoir			
Ceist	Marc	Ceist	Marc
1			
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8		Iomlán	
9		Bónas	
10		Móriomlán	

Grád

Treoracha

Tá 10 gceist ar an scrúdpháipéar seo. Freagair **gach** ceist.

Ní gá go bhfuil na ceisteanna ar aon mharc. Moltar uasmhéid ama do gach ceist anseo chun cabhrú leat do chuid ama a roinnt go cuí le linn an scrúdaithe seo. Má chloíonn tú leis na hamanna seo, beidh thart ar 10 nóiméad fágtha agat chun súil a chaitheamh siar ar do chuid oibre.

Scríobh do chuid freagraí sna spásanna atá ann dóibh sa leabhrán seo. Is féidir go gcaillfidh tú marcanna mura ndéanfaidh tú é sin. Tá spás d'obair bhreise ag cúl an leabhráin. Is féidir páipéar breise a iarraidh ar an bhfeitheoir freisin. Lipéadaigh an obair bhreise go soiléir le huimhir na ceiste agus leis an gcuid den cheist.

Tabharfaidh an feitheoir cóip den leabhrán *Foirmlí agus Táblaí* duit. Caithfidh tú é a thabhairt ar ais ag deireadh an scrúdaithe. Níl cead agat do chóip féin a thabhairt isteach sa scrúdú.

Caillfidh tú marcanna mura dtaispeántar go soiléir an obair riachtanach go léir.

Ba chóir na haonaid tomhais chuí a thabhairt sna freagraí, de réir mar a oireann.

Ba chóir na freagraí a thabhairt san fhoirm is simplí, de réir mar a oireann.

Scríobh déanamh agus múnla d'áireamhá(i)n anseo:

Ceist 1 **(10 nóiméad an t-uasmhéid ama a mholtar)**

Caitheann Póilín bonn cóir 3 huaire agus déanann sí na fothorthaí a scríobh síos.
Scríobhann sí *H* do gach ceann agus *T* do gach cruit.

(i) Comhlánaigh an tábla thíos chun na fothorthaí féideartha go léir a thaispeáint.
Tá dhá fhothoradh líonta isteach cheana duit.

H H H	
H H T	

(ii) Faigh an dóchúlacht go bhfaighfear dhá cheann agus cruit amháin.

(iii) Deir Séimí: "Tá an dóchúlacht chéanna agat trí cheann a fháil agus atá agat dhá cheann agus cruit amháin a fháil."
An n-aontaíonn tú le Séimí? Tabhair cúis le do fhreagra.

Freagra:

Cúis:

(iv) Deir Max: "Tá an dóchúlacht chéanna agat *H H H* a fháil agus atá agat *H T H* a fháil."
An n-aontaíonn tú le Max? Tabhair cúis le do fhreagra.

Freagra:

Cúis:

lch	iom. reatha

Ceist 2 **(15 nóiméad an t-uasmhéid ama a mholtar)**

Tá an bosca le haghaidh fón póca amháin 13 cm ar fad, 8 cm ar leithead, agus 6 cm ar airde, mar a thaispeántar.

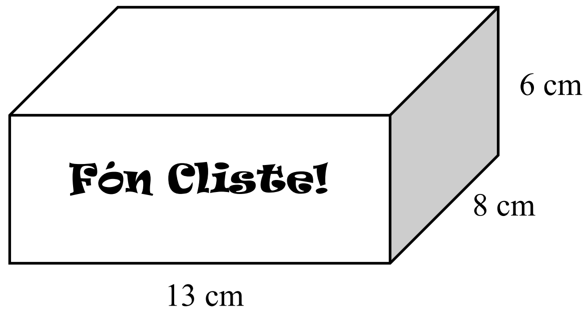

(i) Faigh an toirt i mbosca le haghaidh fón póca amháin.

I mbosca mór dronuilleogach a sheolfar na boscaí seo le haghaidh fón póca amháin. Taispeántar thíos léaráidí d'eangacha (líontáin) dhá bhosca mhóra a d'fhéadfaí a úsáid, Bosca **A** agus Bosca **B**.

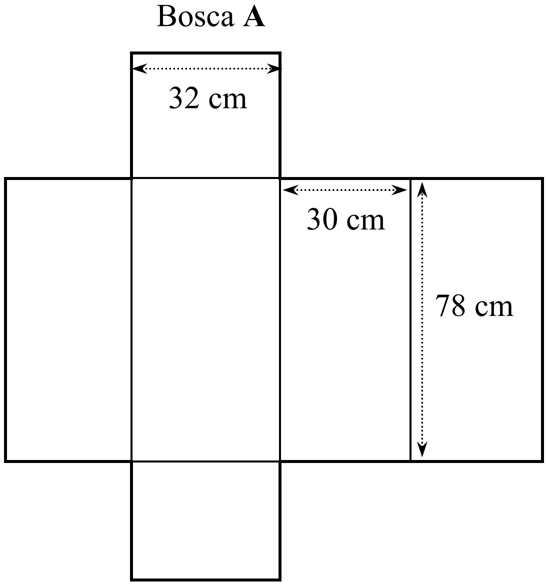

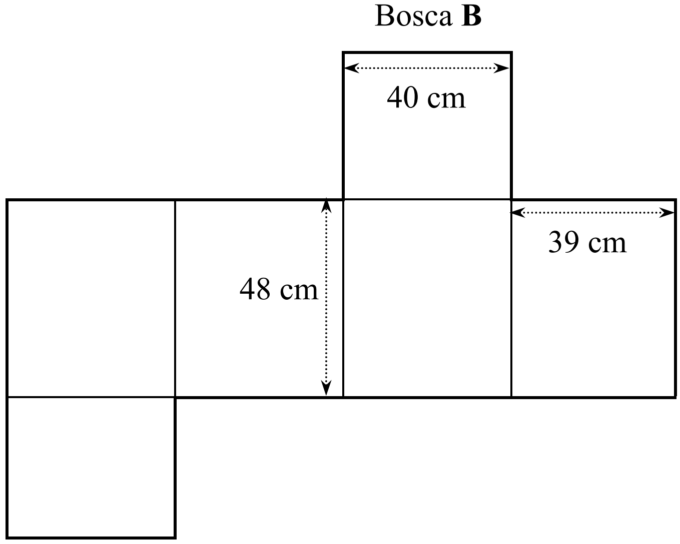

(ii) Taispeáin go bhfuil an toirt chéanna i mBosca **A** agus i mBosca **B**.

Bosca **A**:

Bosca **B**:

(iii) Cad é an líon is mó de bhoscaí le haghaidh fón póca amháin a rachaidh isteach i ngach bosca mór?

(iv) Faigh achar an dromchla ar gach bosca mór.

Bosca **A**:	Bosca **B**:

(v) Déantar na boscaí móra as cairtchlár. Cosnaíonn an cairtchlár €0·67 in aghaidh an m^2. Clúdaíonn an cairtchlár eangach an bhosca go díreach. Faigh costas an bhosca ina n-úsáidtear an méid is lú den chairtchlár.

(vi) Déantar 140 bosca mór gach mí, ar meán. Faigh an tsuim a shábhálfar in aghaidh na bliana má roghnaíonn tú an bosca ina n-úsáidtear an méid is lú den chairtchlár a dhéanamh.

lch	iom. reatha

Ceist 3 **(15 nóiméad an t-uasmhéid ama a mholtar)**

Rinne na mic léinn go léir i rang *Triail IQ 1* ar an lá céanna. Seachtain ina dhiaidh sin, rinne siad go léir *Triail IQ 2*. Taispeántar sna táblaí thíos na scóir a fuair siad sa dá thriail IQ.

Triail IQ 1				
86	104	89	105	96
96	103	94	104	119
115	79	97	111	108

Triail IQ 2				
83	120	105	111	114
99	111	108	106	97
97	102	94	108	117

(i) Tarraing léaráid ghais is duillí droim le droim thíos chun scóir na mac léinn a thaispeáint.

Triail IQ 1		*Triail IQ 2*
	7	
	8	
	9	
	10	
	11	
	12	

Eochair:

(ii) Faigh raon na scór i ngach triail IQ.

Triail IQ 1:

Triail IQ 2:

(iii) Faigh an scór airmheánach i ngach triail IQ.

Triail IQ 1:

Triail IQ 2:

(iv) Faigh an scór meánach i ngach triail IQ.

Triail IQ 1:

Triail IQ 2:

(v) Cuir na scóir sa dá thriail IQ i gcomparáid le chéile. Tagair i do fhreagra do thomhas **amháin ar a laghad** de chlaonadh lárnach agus do thomhas **amháin ar a laghad** den inathraitheacht (leathadh).

(vi) Deir Marshall go gcaithfidh go ndearna gach mac léinn sa rang níos fearr i d*Triail IQ 2* ná i d*Triail IQ 1*. An bhfuil an ceart ag Marshall? Mínigh do fhreagra.

lch	iom. reatha

Ceist 4 **(20 nóiméad an t-uasmhéid ama a mholtar)**

(a) Cruthaigh gurb ionann méid na huillinne ag lárphointe ciorcail agus dhá oiread na huillinne ag an imlíne agus an dá uillinn ina seasamh ar an stua céanna.

Léaráid:

Tugtha:

Le cruthú:

Tógáil:

Cruthú:

(b) Is pointí ar chiorcal de lárphointe O iad P, Q, R, agus S.

$|\angle PRS| = 32°$, mar a thaispeántar.

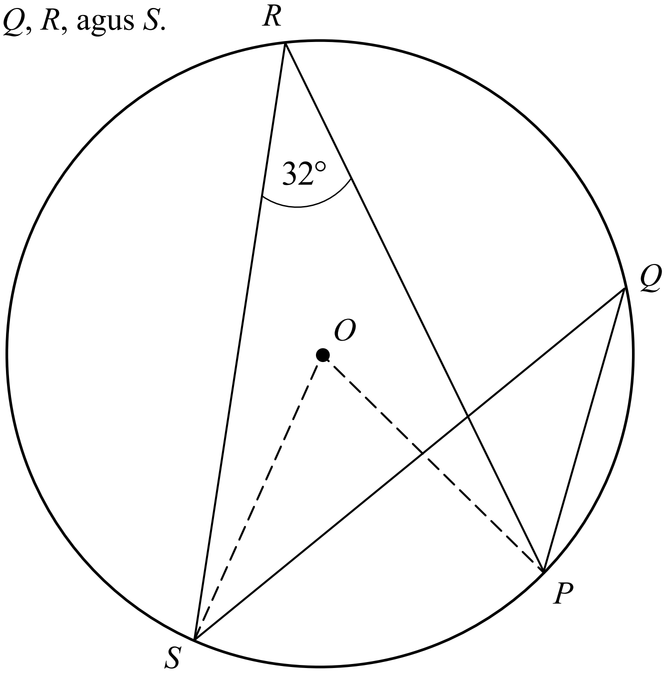

(i) Faigh $|\angle SOP|$.

(ii) Faigh $|\angle SQP|$.

(c) Is pointí ar chiorcal iad A, B, C, agus D, mar a thaispeántar thíos.
Is trastomhais den chiorcal iad $[AC]$ agus $[BD]$.

Cruthaigh gur dronuilleog $ABCD$.

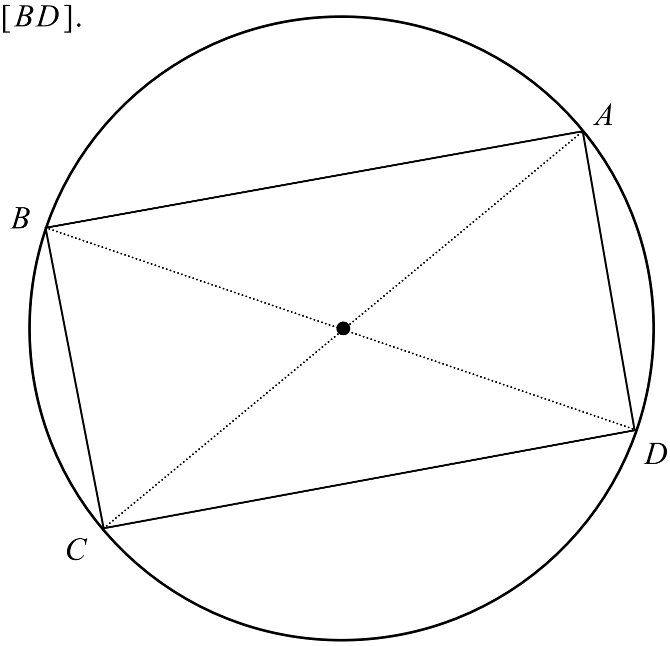

lch	iom. reatha

Ceist 5 **(20 nóiméad an t-uasmhéid ama a mholtar)**

Tá fiosrú á dhéanamh ag mic léinn i rang ar an gcaiteachas ina gceantar áitiúil. Déanann gach duine acu suirbhé difriúil, agus taispeánann siad na torthaí.

(a) Tá Seán ag fiosrú cé acu a íocann daoine as siopadóireacht na seachtaine le Cárta Creidmheasa, le Cárta Dochair, le hAirgead tirim, nó le Seic. Nuair a deir daoine leis cé acu ceann díobh sin a úsáideann siad de ghnáth, scríobhann sé i dtábla é. Taispeántar a chuid torthaí thíos.

Cárta Creidmheasa	Cárta Dochair	Cárta Dochair	Airgead tirim	Cárta Dochair
Cárta Creidmheasa	Airgead tirim	Airgead tirim	Cárta Creidmheasa	Cárta Dochair
Cárta Dochair	Cárta Dochair	Seic	Airgead tirim	Airgead tirim
Airgead tirim	Airgead tirim	Cárta Dochair	Airgead tirim	Cárta Creidmheasa

(i) Cén saghas sonraí atá bailithe ag Seán? Cuir tic (✓) sa bhosca ceart thíos.

Uimhriúil Leanúnach	Uimhriúil Scoite	Catagóireach Ainmniúil	Catagóireach Orduimhriúil
❐	❐	❐	❐

(ii) Líon isteach an tábla minicíochta thíos.

Modh Íocaíochta	Cárta Creidmheasa	Cárta Dochair	Airgead tirim	Seic
Minicíocht				

(iii) Cad é mód na sonraí ag Seán? Mód =

(iv) Deir Seán nach féidir leis meán a chuid sonraí a fháil. Mínigh cén fáth.

(v) Úsáid píchairt chun sonraí Sheáin a thaispeáint.
Taispeáin go soiléir an ríomh go léir a dhéanann tú.

(b) Teastaíonn ó Mhairéad a fhiosrú cé acu in *Tesco*, *Dunnes Stores*, *SuperValu* nó *Lidl* is fearr le daoine siopadóireacht na seachtaine a dhéanamh. Seasann sí lasmuigh dá siopa áitiúil *Lidl* ar feadh lá amháin agus fiafraíonn sí de gach duine, de réir mar a fhágann siad an siopa, cá háit ar fearr leo siopadóireacht na seachtaine a dhéanamh.

Tabhair cúis amháin a bhféadfadh sonraí Mhairéad a bheith laofa.

lch	iom. reatha

(c) Tá suim ag Máire sa mhéid airgid a chaitheann daoine ar shiopadóireacht na seachtaine. Déanann sí suirbhéireacht ar dhaoine agus an t-ollmhargadh á fhágáil acu maidin Dé Sathairn, agus taispeánann sí a cuid torthaí sa dá ghraf thíos.

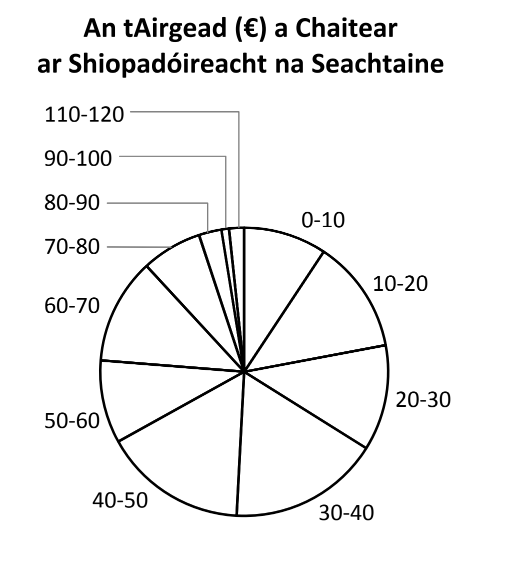

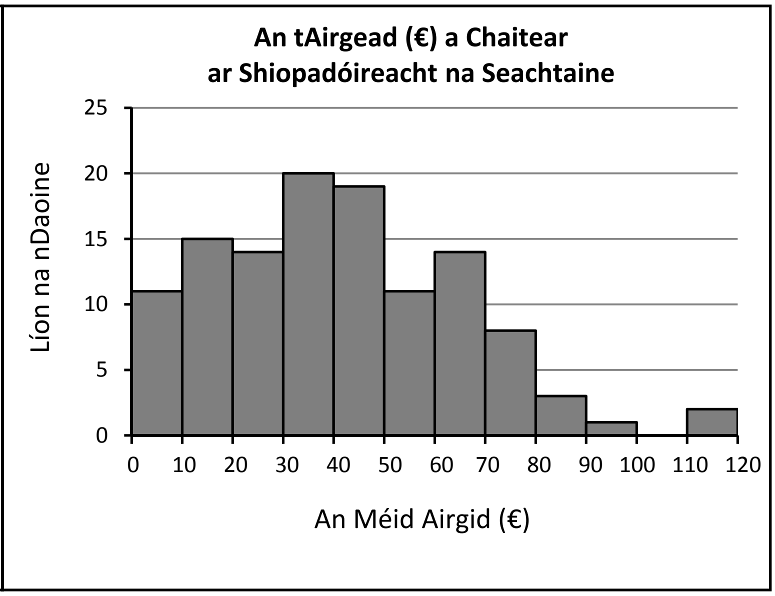

(i) Teastaíonn ó Mháire a thaispeáint go gcaitheann thart ar leath den sampla níos lú ná €40 ar shiopadóireacht na seachtaine.
Cé acu graf ba chóir di a úsáid, dar leat? Tabhair cúis le do fhreagra.

Freagra:

Cúis:

(ii) Teastaíonn ó Mháire a thaispeáint go raibh níos mó daoine sa ghrúpa 30–40 ná i ngrúpa ar bith eile. Cé acu graf ba chóir di a úsáid, dar leat? Tabhair cúis le do fhreagra.

Freagra:

Cúis:

Ceist 6 **(10 nóiméad an t-uasmhéid ama a mholtar)**

(i) Tóg triantán dronuilleach ABC, áit a mbeidh:

$$|AB| = 6 \text{ cm}$$
$$|\angle ABC| = 90^\circ$$
$$|AC| = 10 \text{ cm.}$$

(ii) Tomhais an uillinn $\angle CAB$ ar do léaráid. Bíodh do fhreagra ceart go dtí an chéim is gaire.

$|\angle CAB| =$ ☐

(iii) Bíodh X mar an tslánuimhir a scríobh tú mar fhreagra i **(ii)**.

Úsáid áireamhán chun $\cos X$ a fháil. Bíodh do fhreagra ceart go dtí 3 ionad dheachúlacha.

$\cos(\qquad) =$

(iv) Deir Jacinta go bhfuil $\cos(\angle CAB)$ cothrom le $0{\cdot}6$ díreach, mar tá $\cos(\angle CAB) = \dfrac{\text{cóngarach}}{\text{taobhagán}}$.

Mínigh cén fáth **nach** bhfuil do fhreagra ar **(iii)** mar an gcéanna le freagra Jacinta.

lch	iom. reatha

Ceist 7 **(20 nóiméad an t-uasmhéid ama a mholtar)**

Sa léaráid thíos, taispeántar ar ghreille chomhordanáideach cuid de fhráma ar luascán.
Seasann gach aonad ar an ngreille do mhéadar amháin.
Seasann na mírlínte $[AB]$ agus $[AC]$ do bharraí miotail.

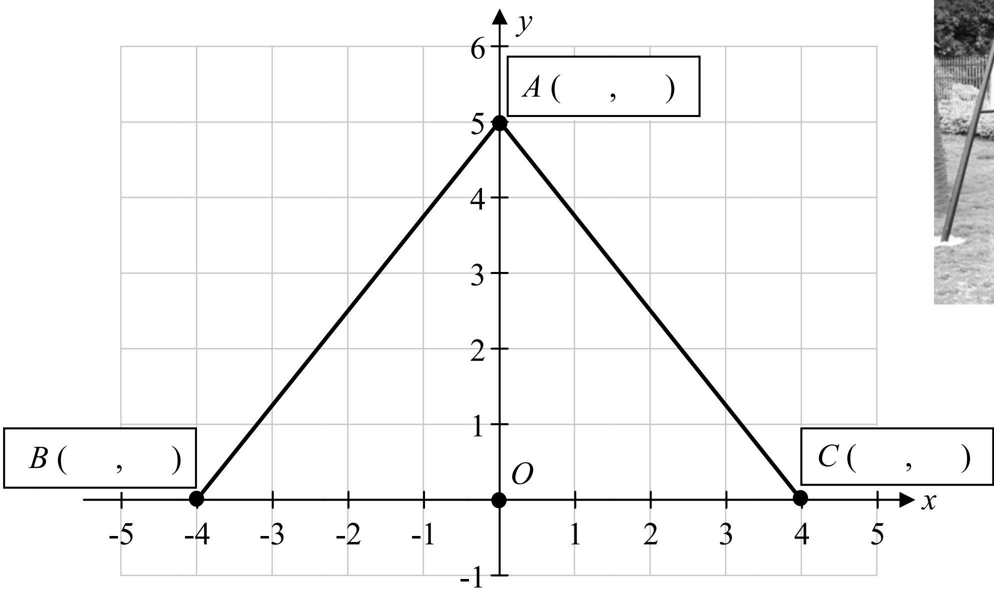

(i) Scríobh comhordanáidí na bpointí *A*, *B*, agus *C* sna spásanna atá ar fáil sa léaráid.

(ii) Faigh fad iomlán na mbarraí miotail atá ag teastáil chun an chuid seo den luascán a dhéanamh. Bíodh do fhreagra ina mhéadair, ceart go dtí ionad deachúlach amháin.

(iii) Faigh fána *AB* agus fána *AC*.

AB:

AC:

(iv) An bhfuil *AB* ingearach le *AC*? Tabhair cúis le do fhreagra.

Freagra:

Cúis:

(v) Tarraingíonn Madison an léaráid de réir scála den triantán OAB a thaispeántar ar dheis. Marcálann sí an uillinn X.
Cuimhnigh air gur barra miotail é $[AB]$, agus gur cuid de fhráma an luascán é.

Scríobh síos luach $\tan X$, agus uaidh sin faigh méid na huillinne X.
Bíodh méid na huillinne X ceart go dtí dhá ionad dheachúlacha.

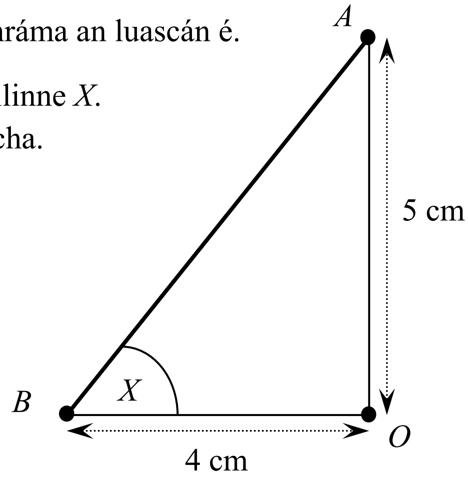

$\tan X =$

$|\angle X| =$

Chun airde an luascáin a mhéadú, socraítear X a mhéadú de 20%.
Coimeádfar an fad $|AB|$ mar an gcéanna.

(vi) Faigh airde nua an luascáin.
Bíodh do fhreagra ina mhéadair, ceart go dtí ionad deachúlach amháin.

lch	iom. reatha

Ceist 8 **(10 nóiméad an t-uasmhéid ama a mholtar)**

Is é cothromóid na líne *l* ná $x - 3y - 6 = 0$.

(i) Faigh fána na líne *l*.

(ii) Taispeáin **nach** bhfuil an pointe $(1, -2)$ ar an líne *l*.

(iii) Gabhann an líne *k* trí $(1, -2)$ agus tá sí comhthreomhar leis an líne *l*.
Faigh cothromóid na líne *k*.

Ceist 9 **(10 nóiméad an t-uasmhéid ama a mholtar)**

Sa léaráid thíos, $|\angle MNP| = |\angle PRQ|$.

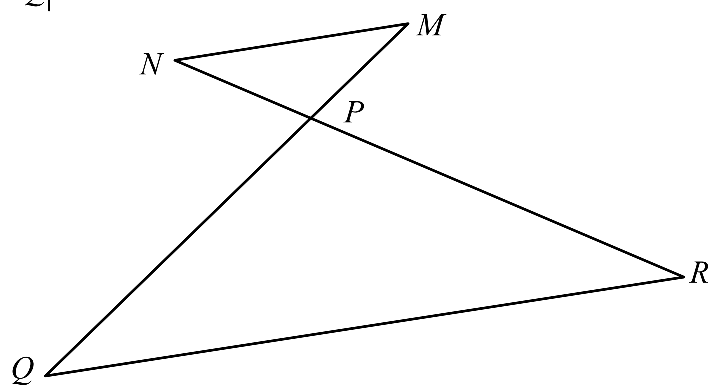

(i) Cruthaigh go bhfuil $\Delta\, MNP$ agus $\Delta\, QRP$ comhchosúil.

(ii) An bhfuil NM comhthreomhar le QR? Tabhair cúis le do fhreagra.

Sa chás go bhfuil $|MN| = 6$, $|NP| = 4$, $|QP| = 9$, agus $|PR| = 10$, faigh:

(iii) $|QR|$

(iv) $|QM|$.

lch	iom. reatha

Ceist 10 **(10 nóiméad an t-uasmhéid ama a mholtar)**

Tá ga 6 cm agus airde 14 cm ag cón soladach, mar a thaispeántar.

(i) Faigh toirt an chóin. Bíodh do fhreagra i dtéarmaí π.

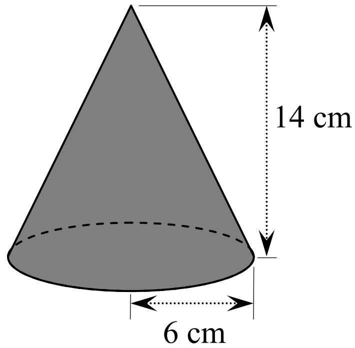

Frustam is ea an cruth a taispeántar thíos. Chun é a dhéanamh, gearrtar an cón thuas go cothrománach ag airde 7 cm, agus baintear an chuid uachtarach de.
Tá ga 3 cm ag barr ciorclach an fhrustaim, mar a thaispeántar sa léaráid.

(ii) Faigh cóimheas na toirte sa fhrustam le toirt an chóin bhunaidh.

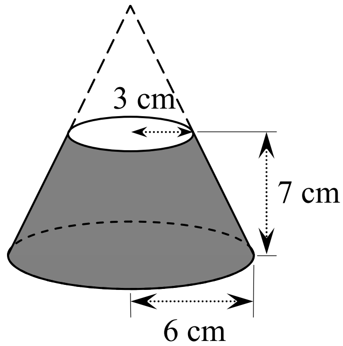

Bain úsáid as an leathanach seo le haghaidh obair bhreise.

lch	iom. reatha

An Teastas Sóisearach, 2014 – Ardleibhéal

Matamaitic (Tionscadal Mata – Céim 3) – Páipéar 2

Dé Luain, 9 Meitheamh
Maidin, 9:30 go dtí 12:00